

FÖRSKOLEDIDAKTISKA RUM

- ett samarbete mellan förskoleforskning,
förskolepraktik och förskolläraryrket

Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen

Stockholms universitet

Bodil Halvars (bodil.halvars@buv.su.se)

Johanna Unga (johanna.unga@buv.su.se)

FÖRSKOLEDIDAKTISKT RUM med inriktning mot naturvetenskap och hållbar utveckling

- startade i sin nuvarande form höstterminen 2011
- fokus är barns utforskande och de förskoledidaktiska möjlighetsvillkoren inom dessa ämnesområden
- drygt 40 personer deltar i samarbetet
- deltagare är förskollärare och pedagogiskt ansvariga från Norrmalms, Kungsholmens, Skarpnäcks stadsdelar och Haninge kommun samt lärarutbildare, forskare och studenter vid FUFF (Avdelningen för förskollärarytbildning och förskoleforskning) vid BUV (Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen) Stockholms universitet
- sammankomster två heldagar per termin

FÖRSKOLEDIDAKTISKT RUM med inriktning mot naturvetenskap och hållbar utveckling

innehållet i rummen växlar:

- Föreläsningar inom NV och hållbar utveckling
- Samtal kring pedagogisk dokumentation från pågående projekt
- Workshops med återbruksmaterial
- Uppdatering av aktuell forskning
- Exkursioner
- Arbete med styrdokument
- Studiebesök

FÖRSKOLEDIDAKTISKT RUM med inriktning mot naturvetenskap och hållbar utveckling

har sedan 2011 bland annat arbetat med:

- barns naturmöten
- lärande för hållbar utveckling i förskolan
- ett utforskande arbetssätt
- biologisk mångfald, liv – cell – fotosyntes
- förhållandet mellan det mänskliga språket - känslan för växterna/floran
- återbruk: kläder & material, Remida
- styrdokument och utvärderingsverktyg – ämnesfokus mot NV
- pedagogisk dokumentation – ämnesfokus mot NV/hållbar utveckling
- ekologi - omsorg - etik
- estetiska uttryck - naturvetenskap/hållbar utveckling
- material - miljö
- klimatsmart förskola
- att använda museum som resurs
- växa - odla – mat
- liv i vatten
- förskoledidaktik vs. undervisning
- utforska - leka - experimentera
- förskolan i Antropocen
- väder och klimat
- hållbar utvecklings 3 dimensioner i förskolan: ekologiskt, socialt, ekonomiskt

FÖRSKOLEDIDAKTISKT RUM med inriktning mot naturvetenskap och hållbar utveckling

Exempel på workshops & exkursioner:

- Gestalta olika begrepp i papper (skulpturer/kompositioner)
- Tolka barns teckningar
- Exkursioner då vi håvat vid Spegeldammen
- Bygga ekosystem
- Teckning som filmisk förvandling
- Studiebesök på Pedagogiskt centrum i Skarpnäck
- Studiebesök på Naturhistoriska riksmuseum
- Bordercrossing - utställning i Haninge

Naturvetenskap

liv - det levande
biologi

människa - natur - kultur
som en del i naturen

"hundraspråkighet"

det relationella

Etiska dilemman

politik, socialt, ekonomisk / ex

giftfri frukost
material
återvinningsbara

kemi-ämneskunskap
kemikalier
bakning
kroppens kemi

läsa forskningsstudier

Centrala begrepp

vilka teorier ska
vi ta upp?

kunskaper om miljön (Eko
hållbarhet o. kön / genus feminism)

dokumentationens roll - få andra ögon på sin dokumentation
dokumenta förkus roll - att vara med - deltagande

FRÅN KOMPLEXA FRÅGOR TILL KONKRET INNEHÅLL - HÅLLBAR UTVECKLING UR ETT FÖRSKOLEDIDAKTISKT PERSPEKTIV

Artikel om Förskoledidaktiska rum

Svedäng, M., Halvars, B., Elfström, I., & Unga, J. (2018). Från komplexa frågor till konkret innehåll: hållbar utveckling ur ett förskoledidaktiskt perspektiv. *Pedagogisk Forskning i Sverige*, 23(3-4), 235-261.

Artikeln syftar till att undersöka hur pedagoger i förskolan förhåller sig till miljö- och hållbarhetsfrågor med specifikt fokus på de didaktiska utmaningar som kan uppstå i förskolan då de arbetar med lärande för hållbar utveckling (ECEfS). Syftet är också att synliggöra hur ett nätverk som Förskoledidaktiska rum kan användas av deltagarna och vilken betydelse nätverket kan ha för deras professionsutveckling med fokus på arbetet med hållbar utveckling i förskolan.

FRÅN KOMPLEXA FRÅGOR TILL KONKRET INNEHÅLL - HÅLLBAR UTVECKLING UR ETT FÖRSKOLEDIDAKTISKT PERSPEKTIV

Vad hållbar utveckling kan vara i förskolan:

" I gruppsamtalen i Förskoledidaktiska rum framträder en bild av pedagoger som närmar sig hållbarhetsfrågorna utifrån olika genomtänkta didaktiska strategier. [...] Projekten kan starta med en abstrakt fråga utifrån en konkret ingång, exempelvis genom att barn och pedagoger tillsammans startar en maskkompost för att kunna följa ett kretslopp på nära håll."

Barnens roll i en hållbar framtid:

" pedagogerna hyser stor tilltro till barnens förmåga att förstå komplexa samband och lösa problem, barnen ses som handlingskraftiga och agentiska. "

Förskoledidaktiska rum som ett "relationellt potentialitetsfält":

" I gruppsamtalen går det att identifiera samband mellan abstrakta frågor och ett utforskande arbetssätt, mellan hållbarhetsfrågor och estetiska uttryckssätt, mellan förskoledidaktik och ämnesfokus."

FÖRSKOLEDIDAKTISKA RUM - samtal och lärande med fokus på naturvetenskap och hållbar utveckling i förskolan

- Didaktiska kompetenser
- Att uppmärksamma och använda sig av barns tidigare erfarenheter
- Att fånga det oväntade – "fånga stunden"
- Situerad närvaro - att "stanna kvar" i situationen
- Att ställa frågor som uppmuntrar till fortsatt utforskande
- Pedagogernas barnsyn
- Förskoledidaktiskt förhållningssätt
- Synen på sig själv som pedagog
- Naturvetenskapligt förhållningssätt och innehåll
- Erfarenhets- och idéutbyte

Närstudier - detaljer

utforskande förståelse

transformer

spel - liv o. död

åtas upp

populärkultur

egna kultur

stanna kvar i tågarna

Sakta takten!

VAL AV MATERIAL

att lägga ner tid och omsorg på det man gör

i förhållande

etiska dilemma

liv - död (äta - ätas)

stoppa upp - gör så gör man inte!

spela in ljud

som material

IV-projekt - djur och natur

här

afvaanden

hser

gör

djur

→ kretslopp

för med sin egen kropp

kroppen som instrument

undersökning - utforskande

→ det visuella

att bli del i något inuti ett sammanhang

"skapa en virtuell värld"

